

D E C I Z I E

21 mai 2014

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul Nicolae Clima

Judecătorii

Svetlana Novac, Tatiana Vieru,

Oleg Sternioală, Ion Corolevski

examinând recursul declarat de către Evdochia Jelezova, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Evdochiei Jelezova împotriva Societății pe acțiuni „Investcom”, intervenientul principal „Aderent-Grup” cu privire la rezilierea contractului de vânzare-cumpărare a apartamentului, repararea prejudiciului material și moral, împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 22 octombrie 2013, prin care a fost scutită apelanta Evdochia Jelezova de la plata taxei de stat și a fost respins apelul declarat de către Evdochia Jelezova și menținută hotărârea Judecătoriei Grigoriopol din 26 decembrie 2012, prin care acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată și depusă tardiv,

c o n s t a t ă :

La 08 iulie 2009, Evdochia Jelezova a depus o cerere de chemare în judecată împotriva SA „Investcom”, intervenientul principal SRL „Aderent-Grup” cu privire la repararea prejudiciului material și moral.

În motivarea acțiunii Evdochia Jelezova a invocat că la 17 mai 2001 a încheiat cu SA „Investcom” contractul nr. 124 cu privire la vânzarea-cumpărarea apartamentului cu 5 odăi, cu suprafața de 144,8 m², amplasat pe str. Melestiu, mun. Chișinău, cu prețul orientativ de 220 de dolari SUA pentru un metru pătrat.

Susține că a respectat întocmai clauzele contractuale, a achitat integral costul apartamentului în sumă de 31865 dolari SUA, prin livrarea bunurilor materiale și anume materialele de construcție în cuantumul sumei enunțate.

Menționează că ambele părți contractante dețin acte ce confirmă faptul punerii la dispoziție a materialelor de construcție în contul achitării costului apartamentului.

Conform pct. 3 al contractului nr. 124 SA „Investcom” și-a asumat obligațiunea să construiască apartamentul și să-l transmită în proprietatea sa conform actului de predare-primire nu mai târziu de 31 decembrie 2002.

Mai menționează că SA „Investcom” a construit și a dat în exploatare blocul locativ cu 10 etaje în anul 2006.

Susține că a încercat să soluționeze pe cale amiabilă litigiul însă nu a ajuns la un numitor comun cu pârâtul SA „Investcom”.

Potrivit informației oferite de Primăria mun. Chișinău, terenul cu suprafața de 0,185 ha, pe care a fost construit blocul locativ a fost repartizat de către Primăria mun. Chișinău intervenientului principal SRL „Aderent Grup” pentru definitivarea lucrărilor de construcție. Lucrările de construcție au fost recepționate conform procesului-verbal de recepție finală din 02 septembrie 2005.

De asemenea, menționează că prin acțiunile SA „Investcom” i-au fost cauzate suferințe psihice, ea fiind în etate, a avut stări de neliniște care i-au afectat considerabil starea psihologică.

Prin urmare, solicită Evdochia Jelezova încasarea din contul SA „Investcom” în beneficiul său prejudiciu material în sumă de 31865 lei, a dobânzii egale cu rata de refinanțare pentru neexecutarea obligației contractuale în mărime de 35677 dolari SUA, a dobânzii de întârziere peste rata de refinanțare în mărime de 10790 dolari SUA, a prejudiciului moral în mărime de 100000 lei.

Prin hotărârea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 28 mai 2010 acțiunea Evdochiei Jelezova a fost admisă parțial și a fost încasat de la SA „Investcom” în beneficiul Evdochiei Jelezova prejudiciul material în mărime de 31865 lei, prejudiciul moral în mărime de 10000 lei, cheltuielile de asistență juridică în mărime de 4000 lei taxa de stat în mărime de 2000 lei, iar în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 10236,16 lei. Pretențiile Evdochiei Jelezova privind încasarea dobânzii egale cu rata de refinanțare pentru neexecutarea obligației contractuale în mărime de 35677 dolari SUA și a dobânzii de întârziere peste rata de refinanțare în mărime de 10790 dolari SUA au fost respinse ca fiind neîntemeiate.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 01 decembrie 2010 a fost admis apelul declarat de către SA „Investcom”, casată hotărârea primei instanțe cu restituirea pricinii spre rejudecare în prima instanță.

La 28 martie 2011, Evdochia Jelezova a înaintat o cerere de concretizare a cerințelor și majorare a cuantumului pretențiilor din acțiune, solicitând rezilierea contractului de vânzare-cumpărare a apartamentului nr.124 din 17 mai 2001, încasarea din contul SA „Investcom” în beneficiul său a prejudiciului material cauzat prin neexecutarea obligației contractuale în mărime de 31865 dolari SUA, a dobânzii de întârziere pentru neexecutarea obligației contractuale conform art. 585 Codul civil în mărime de 37874 dolari SUA și dobânda de întârziere peste rata de refinanțare conform art. 619 alin. (1) Codul civil în sumă de 13068 dolari SUA și în vederea reparării prejudiciului moral suma de 100000 lei.

Prin hotărârea Judecătoriei Grigoriopol din 26 decembrie 2012 acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată și depusă tardiv.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 22 octombrie 2013 a fost scutită Evdochia Jelezova de plata taxei de stat în sumă de 16750 lei, respins apelul declarat de către Evdochia Jelezova și a fost menținută hotărârea primei instanțe.

La 09 ianuarie 2014, în termenul prevăzut de lege, Evdochia Jelezova a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârilor judecătorești și emiterea unei noi hotărâri cu privire la admiterea integrală a acțiunii.

Recurenta Evdochia Jelezova, în motivarea recursului, a indicat că nu este de acord cu decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe și le consideră

ilegale, neîntemeiate și pasibile de a fi casate deoarece instanțele de judecată au aplicat eronat normele de drept material și anume, nu au aplicat legea care trebuia să fie aplicată, au aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată, au interpretat în mod eronat legea și au aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Consideră că decizia instanței de apel constituie o consecință a încălcării esențiale a normelor de drept material, ce se rezumă la interpretarea eronată a normelor de drept material ce reglementează raporturile juridice stabilite între ea și intimat.

Menționează că instanțele de judecată nu au dat o apreciere obiectivă probelor administrate.

Mai consideră că este necesar de a rezilia prin hotărâre judecătorească contractul încheiat cu intimatul nr. 124 din 17 mai 2001 din motivul neexecutării de către intimat a obligațiunilor sale contractuale în conformitate cu prevederile art. 747 alin. (1), 734 alin. (1), 737 alin. (1) și art. 738 alin. (1) Codul civil. Compania intimată nu a negat existența și încheierea acestui contract, însă a menționat că nu deține în posesia sa exemplarul său de contract identic cu exemplarul pe care îl deține ea, însă a ezitat să-l prezinte pentru ca să nu iasă la iveală faptul și să nu confirme că totuși mențiunea „Primeceanie” de la sfârșitul contractului există pe ambele exemplare a contractelor și la toate solicitările sale compania intimată nu a prezentat exemplarul său de contract invocând motive neîntemeiate în viziunea sa, iar instanțele judecătorești au manifestat o imprudență în privința acestui aspect important în viziunea sa și nu s-au expus în privința lui, deși acest aspect este important pentru soluționarea pricinii date.

De asemenea, a menționat că și-a executat pe deplin obligațiunile contractuale și a achitat costul apartamentului stabilit în contract, fapt confirmat în cadrul examinării pricinii prin mențiunea de la sfârșitul contractului dat precum și prin acordul din 07 august 2009 pentru care compania intimată a solicitat rezilierea acestui contract, în care a indicat și a cunoscut faptul în pct. 2 și 3 a acestui acord și anume că a achitat suma de 15665 dolari SUA prin livrarea materialelor de construcție.

Astfel consideră că compania intimată în calitate de debitor a obligației sale contractuale conform contractului nr. 124 din 17 mai 2001 nu și-a executat obligația contractuală de a-i construi un apartament și de a-i transmite în proprietate un apartament, astfel i-a fost cauzat un prejudiciu material în mărime de 31865 dolari SUA, dar nu în mărime de 15665 dolari SUA.

În afară de acest prejudiciu material în mărime de 31865 dolari SUA ce reprezintă costul materialelor de construcție puse la dispoziție companiei intime la data de 17 mai 2001 când a fost încheiat contractul, în contul achitării costului apartamentului conform contractului nr. 124 din 17 mai 2001 i-a fost cauzate și prejudicii materiale sub formă venitului ratat, motiv din care a și solicitat încasarea venitului ratat conform art. 585 Codul civil și a dobânzii de întârziere conform prevederilor art. 619 alin. (1) Codul civil.

Mai consideră că argumentele invocate de prima instanță și de instanța de apel în hotărârile contestate ca fiind neîntemeiate și lipsite de suport juridic și constituie prin sine o consecință a aprecierii eronate a normelor de drept material, precum și argumentele instanței de apel vin în contradicție cu circumstanțele

pricinii. Consideră că instanța de apel în mod eronat a respins apelul și nu a oferit o argumentare juridică consecventă din care motive a respins apelul său și practic nu s-a pronunțat în privința mai multor motive de fapt și de drept invocate de ea în cererea de apel și a pronunțat o hotărâre nemotivată.

Prin referința depusă de SA „Investcom” la 18 aprilie 2014 a solicitat ca recursul declarat de către Evdochia Jelezova să fie declarat ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art.434 alin.(1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei redactate.

Prin scrisoarea din 02 decembrie 2013, Curtea de Apel Chișinău a expediat părților copia deciziei din 22 octombrie 2013, iar la 09 ianuarie 2014, în termenul prevăzut de lege Evdochia Jelezova a depus cererea de recurs.

În conformitate cu art.440 alin.(2) Codul de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 30 aprilie 2014 a considerat recursul admisibil și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul depus în termen, neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe din următoarele considerente.

În conformitate cu art.445 alin. (1) lit. a) Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe.

Verificând argumentele recursului în raport cu materialele cauzei Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră criticile invocate neîntemeiate.

Atât prima instanță cât și instanța de apel au stabilit corect situația de fapt și de drept în cauza dată, au dat o apreciere obiectivă probelor administrate și au emis o hotărâre întemeiată care corespunde legislației în vigoare.

Din actele pricinii s-a stabilit cu certitudine faptul că la 17 mai 2001 între Evdochia Jelezova și SA „Investcom” a fost încheiat contractul nr. 124 cu privire la vânzarea-cumpărarea apartamentului compus din 5 odăi cu suprafața de 144,8m.p. situat pe str. Melestiu, mun. Chișinău la prețul orientativ de 220 dolari SUA pentru un metru pătrat, (vol. I f.d. 5-7). Conform clauzelor contractuale Evdochia Jelezova s-a obligat să achite suma contractului în două tranșe: 80% urmau a fi achitate pînă la darea în exploatare a imobilului, iar la 20% urmau a fi achitate în decurs de o lună de la darea în exploatare a imobilului.

Astfel, în circumstanțele expuse, recurenta-reclamantă Evdochia Jelezova a depus acțiune în judecată împotriva SA „Investcom” prin care a solicitat rezilierea contractului de vânzare-cumpărare nr.124 din 17 mai 2001, încasarea venitului ratat, a dobînzii de întârziere, precum și repararea prejudiciului moral, din motivul neexecutării obligației de către intimat.

În esență, recurenta a criticat hotărârile instanțelor judecătorești inferioare în partea aprecierii eronate a circumstanțelor invocate și a probelor prezentate, cât și aplicării eronate a normelor de drept material, cărora instanțele le-au dat o

interpretare eronată, motivele le-a argumentat și dezvoltat separat, la caz, instanța de recurs reține că recursul este neîntemeiat din considerentele ce succed.

Conform art. 514 Codul civil, obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii, iar în conformitate cu dispozițiile art. 572 Codul civil, temeiul executării rezidă în existența unei obligații. Obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul și în momentul stabilit.

Conform art. 666 alin. (1) și (2) Codul civil, contract este acordul de voință realizat între două sau mai multe persoane prin care se stabilesc, se modifică sau se sting raporturi juridice. Contractului îi sînt aplicabile normele cu privire la actul juridic.

Art. 753 alin. (1) Codul civil prevede că prin contractul de vânzare-cumpărare, o parte (vînzător) se obligă să predea un bun în proprietate celeilalte părți (cumpărător), iar aceasta se obligă să preia bunul și să plătească prețul convenit.

Conform art. 733 Codul civil, contractul nu poate fi altfel rezolvit, reziliat sau revocat decît în temeiuri prevăzute de lege sau prin acordul părților.

Conform art. 747 alin. (1) Codul civil, rezilierea operează numai pentru viitor. Pot fi reziliate contractele cu executare succesivă.

În condițiile art. 748 al. (3) Codul civil cei îndreptățiți poate rezilia contractul doar într-un termen rezonabil, după ce a cunoscut sau trebuia să cunoască motivul rezilierii.

Iar, conform art. 741 Codul civil, dacă părțile nu s-au înțeles în privința unui termen de rezoluțiune a contractului, celui îndreptățit i se poate stabili de către cealaltă parte un termen rezonabil pentru rezoluțiune. Dacă nu exercită acest drept pînă la expirarea termenului, creditorul poate rezolvi contractul numai la expirarea fără rezultat a unui termen de grație rezonabil, stabilit de el, sau după o somație rămasă fără efect.

În circumstanțele relevate și conform normelor de drept material enunțate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră întemeiate și legale hotărîrile instanțelor inferioare în cazul din speță, acestea urmînd a fi menținute.

Instanța de recurs mai reține că soluția instanțelor este legală reieșind și din faptul că efectele contractului încheiat între părți sunt consumate. Intimatul a încercat de mai multe ori să soluționeze litigiul apărut, iar recurenta a refuzat soluționarea acestuia.

Nu pot fi reținute argumentele recurente precum că suma a fost achitată prin livrarea de materiale de construcție și că despre acest fapt este menționat la finele contractului, deoarece conform raportului de expertiză nr. 1242 din 07 iunie 2012 întocmit de Centrul Național de Expertiză Judiciară s-a stabilit că textul de pe ultima filă a contractului încheiat între părți nu a fost executat probabil de către Evdochia Jelezova, dar a fost executat de o altă persoană, iar o altă probă în confirmarea faptului dat recurenta pe parcursul examinării pricinii nu a prezentat.

De asemenea, este neîntemeiat și nu poate fi reținut argumentul recurente cu privire la aceea că suma a fost achitată prin livrare de materiale de construcție, or, la actele pricinii lipsesc careva probe pertinente și concludente care să confirme transmiterea bunurilor către intimat, valoare, cantitatea transmisă, specimenul lor,

cine a transmis și cine a efectuat recepționarea și nici data la care a efectuat recepționarea și nici data la care a fost efectuată transmiterea.

În asemenea circumstanțe, corect prima instanță și instanța de apel au stabilit că recurenta-reclamantă a semnat contractul respectiv, însă înscrisul care confirmă faptul achitării sumei conform contractului menționat nu a fost prezentat de aceasta, la fel nu este probat faptul transmiterii bunurilor materiale.

Mai mult, din Raportul de expertiză nr. 1242 din 07 iunie 2012, rezultă că semnătura de la finele contractului aparține apelantei, însă textul manuscris nu a fost efectuat de către acesta (vol. II, f.d. 5-13). Astfel conform concluziilor efectuate, înscrierea respectivă nu a fost efectuată de către Evdochia Jelezova, dar de o altă persoană.

Prin urmare, instanța de recurs conchide că asemenea înscriere nu a fost efectuată la data încheierii contractului, dar ulterior de către o altă persoană necunoscută, iar faptul că la finele textului este semnătura Evdochiei Jelezova se explică prin aceea că fiecare filă a contractului este semnată atât de către recurentă cât și de reprezentantul acesteia.

Neîntemeiat este și argumentul recurente precum că plata pentru apartament nu s-a efectuat cu materiale de construcție, ci cu produse chimice.

La caz, în conformitate cu prevederile art.118 CPC, care prevede că sarcina probațiunii într-un proces civil este pusă pe seama fiecărei părți, în condiția în care fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel, reclamanta-recurentă nu a prezentat instanței de judecată probe concludente, pertinente întru susținerea pretențiilor invocate.

În această ordine de idei, Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție concluzionează că criticile recurente din recurs sînt neîntemeiate și pasibile de respingere.

Conform art. 267 alin. (1) Codul civil, termenul general în interiorul căruia persoana poate să-și apere, pe calea intentării unei acțiuni în instanța de judecată, dreptul încălcat este de 3 ani.

Conform contractului nr. 124 din 17 mai 2001, termenul transmiterii bunului imobil a fost stabilit de părți la data de 31 decembrie 2002. Deci, recurenta cunoștea cu certitudine că apartamentul urma să-i fie transmis pînă la finele anului 2002. De menționat că, în cazul în care bunul imobil nu era transmis în termen, termenul de prescripție pentru adresarea în instanța de judecată pentru apărarea dreptului încălcat urma să curgă de la data nașterii dreptului la acțiune, 01 ianuarie 2003.

Prin urmare, argumentele recurente precum că nu a cunoscut despre faptul că i-au fost lezate drepturile ca urmare a netransmiterii bunului în termenul nu pot fi reținute. Totodată, art. 272 Codul civil prevede expres că termenul de prescripție extinctivă începe să curgă de la data nașterii dreptului la acțiune. Dreptul la acțiune se naște la data cînd persoana a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului.

În circumstanțele expuse, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră temeinică și legală concluzia instanțelor de judecată și în partea respingerii acțiunii ca fiind tardivă.

Este neîntemeiată și nu poate fi reținut nici argumentul recurenței precum că instanțele de judecată i-a îngăduit dreptul la un proces echitabil și la un recurs efectiv prin faptul limitării dreptului la o apărare eficientă, deoarece interesele apelantei-recurente pe parcursul examinării pricinii au fost reprezentate de reprezentantul ei Sergiu Coptu.

Față de cele expuse, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține, că instanțele de judecată au creat părților condiții obiective pentru realizarea drepturilor sale procedurale, ambele părți au fost auzite, hotărîrea instanțelor de judecată a fost motivată. Condițiile procedurale privind motivarea hotărîrii sunt îndeplinite chiar dacă nu s-a răspuns expres fiecărui argument invocat de Evdochia Jelezova, fiind suficient ca din întregul hotărîrii să rezulte că s-a răspuns tuturor argumentelor în mod implicit, prin raționamente logice.

În susținerea opiniei enunțate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție invocă și hotărîrile Curții Europene a Drepturilor Omului prin care s-a enunțat că, „o funcție subsecventă a deciziei motivate este de a demonstra părților că au fost auzite. Mai mult, o decizie motivată acordă uneia dintre părți posibilitatea contestării acesteia, precum și posibilitatea revizuirii deciziei de către instanța de recurs (cauza Suminem contra Finlandei, nr. 37801/907, §37, din 01 iulie 2003, cauza Șarban contra Moldovei, nr. 3456/05 din 04 octombrie 2005 și cauza Flux contra Moldovei, nr. 287002/03 din 20 noiembrie 2007).

În astfel de circumstanțe, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că instanțele judecătorești corect au ajuns la concluzia de respingere a acțiunii reclamantei-recurente ca neîntemeiate și tardive.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că, argumentele invocate de către recurentă în ceea ce privește faptul că, instanța de apel a interpretat eronat normele de drept material și n-a dat o apreciere corespunzătoare probelor administrate nu pot fi reținute, deoarece acestea poartă un caracter declarativ și nu corespund realității, concluziile instanțelor de judecată în acest sens sînt bazate pe probe concludente, utile și pertinente și corespund prevederilor legislației în vigoare, care au cercetat pertinent probele administrate la materialele pricinii și corect au soluționat litigiul dat în conformitate cu art. 130 CPC, cu atît mai mult că au servit obiect de studiu și în instanța de apel.

Astfel, din considerentele menționate și avînd în vedere faptul, că decizia instanței de apel și hotărîrea primei instanțe sunt întemeiate și legale, iar argumentele invocate de către recurent sunt neîntemeiate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat de către Evdochia Jelezova și a menține decizia instanței de apel și hotărîrea primei instanțe.

În conformitate cu art.445 al.(1) lit. a) CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de către Evdochia Jelezova.

Se menține decizia Curții de Apel Chișinău din 22 octombrie 2013 și hotărârea Judecătoriei Grigoriopol din 26 decembrie 2012, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Evdochiei Jelezova împotriva Societății pe acțiuni „Investcom”, intervenientul principal „Aderent-Grup” cu privire la rezilierea contractului de vânzare-cumpărare a apartamentului, repararea prejudiciului material și moral.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului,
judecătorul
Judecătorii

Nicolae Clima

Svetlana Novac

Tatiana Vieru

Oleg Sternioală

Ion Corolevski